

PRIM MINISTRU

București, 31.07.2025

182

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea și completarea art.77, lit. h) din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal*, inițiată de domnul deputat UDMR Marko Attila-Gabor împreună cu un grup de parlamentari UDMR (**Bp. 173/2025**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea conținutului constitutiv al circumstanței agravante generale prevăzută la art. 77 lit. h)¹ din *Legea nr. 286/2009 privind Codul penal*, cu *modificările și completările ulterioare*, prin eliminarea sintagmei finale: *”considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte”*, având în vedere necesitatea armonizării cu prevederile art. 1 alin. (1) din *Decizia - cadru 2008/913/JAI privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal*.

¹ h) săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.

II. Observații

1. Precizăm că modificarea propusă nu poate avea ca scop soluționarea aspectelor ridicate de către Comisia Europeană în procedura de infringement INFR(2016)2075 împotriva României, pentru simplul motiv că acea cauză a fost închisă în anul 2023, după cum reiese inclusiv de pe pagina de internet a Comisiei Europene².

Mai mult, procedura de infringement respectivă nu viza art. 77 din *Codul penal*, ci o cu totul altă dispoziție, și anume art. 369 privind infracțiunea de incitare la violență, ură sau discriminare.

Prin urmare, considerăm că premisa de la care pornește inițiativa legislativă, potrivit *Expunerii de motive*, este una eronată/inexactă.

2. Menținerea formulării „*considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte*” în cuprinsul circumstanței agravante de la art. 77 lit. h) din *Codul penal*, după ce această formulare fusese eliminată din cadrul normei de incriminare de la art. 369 din *Codul penal*, nu vine ca urmare a lipsei de consecvență a legiuitorului.³

Cele două texte de lege aveau, la momentul adoptării *Legii nr. 258/2023 pentru modificarea art. 369 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal*, un conținut normativ diferit.

Astfel, art. 77 lit. h) din *Codul penal* prevedea atunci, la fel cum prevede și acum, faptul că se constituie circumstanță agravantă „*săvârșirea infracțiunii pentru motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA ori pentru alte împrejurări de același fel, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.*”

Similar, dar nu identic, norma de incriminare de la art. 369 din *Codul penal* stabilea faptul că „*incitarea publicului, prin orice mijloace, la violență, ură sau discriminare împotriva unei categorii de persoane sau împotriva unei persoane pe motiv că face parte dintr-o anumită categorie de persoane definită pe criterii de rasă, naționalitate, etnie,*

²[https://ec.europa.eu/implementing-eu-law/search-infringement-decisions/?lang=code=en&langCode=EN&version=v1&typeOfSearch=byDecision&refId=INFR\(2016\)2075&page=1&size=10&order=desc&sortColumns=decisionDate](https://ec.europa.eu/implementing-eu-law/search-infringement-decisions/?lang=code=en&langCode=EN&version=v1&typeOfSearch=byDecision&refId=INFR(2016)2075&page=1&size=10&order=desc&sortColumns=decisionDate)

³ Așa cum se invocă în *Expunerea de motive*.

limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA, considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă."

După cum se poate observa în prima situație, condiția de a fi considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte nu se referă la motivele de discriminare indicate în mod expres de legiuitor (rasă, naționalitate, etnie etc.), ci este atașată motivelor de discriminare analoage, celor expres enumerate de legiuitor și are rolul de a conferi previzibilitate normei prin instituirea unor criterii cu ajutorul cărora acele „*alte împrejurări de același fel*” să poată fi determinate.

În schimb, în cazul art. 369 din *Codul penal*, condiția respectivă era atașată chiar motivelor de discriminare indicate în mod expres de legiuitor (rasă, naționalitate, etnie etc.), împrejurare care imprimă normei un cu totul alt înțeles față de cel rezultat din formularea circumstanței agravante, restrângând incidența infracțiunii în funcție de poziția subiectivă a făptuitorului.

Ca atare, procedând în acest fel, legiuitorul nu a dat dovadă de lipsă de consecvență, ci de judiciozitate. Dacă ar fi eliminat formularea „*considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte*” și din cuprinsul circumstanței agravante de la art. 77 lit. h) din *Codul penal*, așa cum se propune prin prezentul demers legislativ, legiuitorul ar fi generat, cel mai probabil, vulnerabilizarea normei din punct de vedere constituțional ca urmare a lipsirii sale de previzibilitate.

3. În concluzie, considerăm că art. 77 lit. h) din *Codul penal* asigură transpunerea corectă și completă a *Deciziei-cadru 2008/913/JAI*.

Pe de o parte, contrar celor susținute în *Expunerea de motive*, modificarea art. 77 lit. h) din *Codul penal* nu are cum să realizeze punerea legislației naționale în acord cu prevederile art.1 alin. (1) din decizia mai sus menționată.

Aceasta deoarece art. 77 lit. h) din *Cod penal* constituie o circumstanță agravantă în dreptul nostru intern, în vreme ce art. 1 alin. (1) din *Decizia-cadru 2008/913/JAI* reglementează necesitatea incriminării unor conduite.

Mai precis, dispoziția echivalentă art. 77 lit. h) din *Codul penal* în cuprinsul *Deciziei-cadru 2008/913/JAI* este reprezentată de art. 4

(Motivația rasistă sau xenofobă) care solicită statelor membre să ia măsurile necesare pentru a se asigura că motivația rasistă și xenofobă este considerată o circumstanță agravantă sau, dacă este cazul, pentru a se asigura că instanțele judecătorești pot ține seama de această motivație în stabilirea pedepselor.

Pe de altă parte, precizăm că art. 4 din *Decizia-cadru 2008/913/JAI* a Consiliului Uniunii Europene din 28 noiembrie 2008 nu a fost considerat neconform transpus de către Comisia Europeană, deși împotriva României a fost deschisă o procedură de infringement cu privire la modalitatea de transpunere a altor dispoziții din decizia-cadru respectivă.

De altfel, din interpretarea actului normativ european anterior referit [art. 1 alin. (1) lit. a), precum și a celor arătate în considerentul (10)], motivația rasistă și xenofobă poate fi definită prin referire la criterii precum rasa, culoarea, religia, descendența sau originea națională sau etnică, cum ar fi statutul social sau convingerile politice.

Raportând cele arătate anterior la conținutul art. 77 lit. h) din *Codul penal*, se poate observa că circumstanța agravantă din dreptul intern prevede în mod expres toate aceste criterii drept elemente circumstanțiale agravante, pentru reținerea lor de către organul judiciar fiind suficient să se constate că fapta a fost săvârșită din motive legate de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală opinie ori apartenență politică, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă sau infecție HIV/SIDA.

Mai mult, formularea aleasă de legiuitorul român este chiar mai largă decât cea solicitată de legiuitorul european, permițând reținerea circumstanței agravante și în cazul altor împrejurări de același fel celor enumerate în mod expres anterior, cu condiția de a fi considerate de făptuitor drept cauze ale inferiorității unei persoane în raport cu celelalte.

În consecință, considerăm că soluția normativă avansată nu este necesară și nu aduce niciun beneficiu suplimentar față de forma *de lege lata*, putând produce consecințe contrare celor urmărite, anume lipsa de previzibilitate a normei.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Ilie Gavril BOLOJAN

PREM-MINISTRU

**Domnului senator Mircea Abrudean
Președintele Senatului**